

EMM-RAPPORT BLENDED TRAJECT ICT EN ADMINISTRATIE: CONCLUSIE

INLEIDING EN DOELSTELLING

In Volwassenenonderwijs Kisp willen we het leerplezier van onze cursisten aanwakkeren en belichten we de passie van de lesgever voor het vak én het leraarschap om zoveel mogelijk leerwinst (R3) en effecten op lange termijn te behalen (R6) bij onze cursisten. We willen een doeltreffend beleid ontwikkelen en voeren op het vlak van leren en onderwijzen (BL7) door onze onderwijsleerpraktijk steeds verder te optimaliseren door participatief en responsief te werken (BL3). Vanuit het project 'Als participatieve organisatie systematische metingen uitvoeren' worden volgende acties opgenomen om kwaliteitsvolle blended trajecten uit te bouwen:

- 'Creëren reflectie-instrument om de kwaliteit van blended trajecten te bewaken en te verbeteren'
- 'Reflectie-instrument inzetten voor blended trajecten'

Hiermee zetten we in op onze speerpunten 'SP3: ICT als hefboom en motor van co-creatie en innovatie' en 'SP4: uitbouwen van flexibele leerwegen'. De onderwijsvisie van Volwassenenonderwijs Kisp ondersteunt de aanpak van het digitaal leren waarbij cursisten motiveren om blijvend te leren centraal staat. Vanuit het ALO! (Adults learning online) project¹, werd het e-learning Maturity Model (eMM) als reflectie instrument geïntroduceerd om onderzoek te doen naar de kwaliteit van blended learning in het Volwassenenonderwijs. Het bestaand model werd vertaald naar de Vlaamse context om kwaliteitsontwikkeling van blended learning in het Vlaamse Volwassenenonderwijs te stimuleren via dialoog en reflectie binnen een schoolteam.

THEORETISCH KADER

Voor dit rapport concentreren we ons op het procesgebied 'Leren' uit het eMM model. In totaal zijn er 5 procesgebieden met elk 5 dimensies.

- **Procesgebied Leren** bevat 10 leerprocessen (L1-L10) met 5 **dimensies** (+/- 100 subvragen)
Processen die een directe impact hebben op de pedagogische aspecten van het blended onderwijs
Bevraging van de lesgevers en opleidingsverantwoordelijke ICT.
- **Ontwikkeling (7):** Processen m.b.t. het creëren en het onderhouden van leermaterialen voor gecombineerd onderwijs
- **Ondersteuning (6):** Processen m.b.t. de ondersteuning en het operationeel beheer van gecombineerd onderwijs
- **Evaluatie (3):** Processen m.b.t. de evaluatie en kwaliteitscontrole gedurende de hele traject van gecombineerd onderwijs
- **Organisatie (9):** Processen in verband met institutionele planning en beheer van gecombineerd onderwijs

¹ <http://www.iwt-alo.be/>

CONCLUSIES

We vatten de bevindingen per leerproces samen:

L1 - Leerdoelen liggen aan de basis van het ontwerp en de implementatie van de cursussen.

Aan de hand van de leerdoelen werd het blended traject vormgegeven. De lesgevers bepaalden in de periode september 2021-april 2022 welke leerdoelen best op afstand, en welke best in contact aan bod kwamen. In schooljaar 2022-2023 vond het blended traject ICT en administratie voor het eerst plaats. Door tussentijds te overleggen, werden al dan niet aanpassingen aan de cursussen aangebracht met het oog op schooljaar 2023-2024.

L2 – Cursisten beschikken over interactiemogelijkheden met onderwijzend personeel en andere cursisten.

De lesgevers reikten voldoende interactiemogelijkheden in afstandsonderwijs aan maar zagen dat niet iedere cursist hier al mee vertrouwd was. Met het oog op schooljaar 2023-2024 zullen hier concrete(re) afspraken voor gemaakt worden bij de start van de modules.

Een aandachtspunt is het stimuleren van actievere deelname op discussiefora. Lesgevers gaven aan dat cursisten terughoudend waren om vragen te stellen op de discussiefora in Canvas en in plaats daarvan de voorkeur gaven aan persoonlijke interacties met de lesgevers. Hoewel dit op zichzelf waardevol is, biedt een actievere deelname aan de discussiefora de kansen om peer-to-peer te leren. Er is dus ruimte voor groei in het aanmoedigen van cursisten om vragen en gedachten te delen op het online platform.

L 3 – Cursisten kunnen hun vaardigheden op het vlak van gecombineerd onderwijs ontwikkelen.

We stellen een aanzienlijke vooruitgang vast in het ontwikkelen van de vaardigheden van cursisten op het gebied van gecombineerd onderwijs. De lesgevers benadrukten de onthaalsessies die we organiseren aan de start van het semester om cursisten digitaal wegwijs te maken, als een solide startpunt. Dankzij deze sessies konden de cursisten een zelfverzekerdere start maken. Ook is het van belang dat de lesgever cursisten stapsgewijs begeleidt en ondersteunt in het blended traject. Bijvoorbeeld door in het begin meer ondersteuningsmomenten (vragenuurtjes) in te lassen dan op het einde van de module.

De lesgevers meldden dat cursisten over het algemeen goed omgingen met het online lesmateriaal. De cursisten toonden zich bekwaam in het navigeren door de digitale inhoud en het voltooien van online opdrachten, wat wijst op hun vermogen om gecombineerd onderwijs effectief te benutten.

L4 – Het personeel antwoordt binnen een realistische termijn op de communicatie van cursisten.

Over het algemeen gaven de lesgevers aan dat ze zich bewust waren van het belang van tijdige communicatie en dat ze hun best deden om binnen een redelijke termijn te reageren op de vragen en opmerkingen van cursisten. Dit wijst op hun toewijding om de studentenondersteuning te verbeteren in de context van blended learning.

Tegelijkertijd erkenden de lesgevers dat het een uitdaging is om de balans te bewaken tussen het tijdig reageren op communicatie en het vermijden van onnodig tijdverlies. Ze willen zowel effectief als efficiënt zijn in hun communicatie met cursisten. Het streven naar een betere beheersing van deze balans wordt aangevoerd door de wens om te voorkomen dat de planlast toeneemt. Dit toont aan dat het streven naar effectieve communicatie binnen blended learning een evoluerend proces is waarbij lesgevers zich aanpassen en verbeteringen nastreven.

[zinnetje uit vorig rapport: is dit intussen al aangepast in cursus Digitale didactiek?] In de cursus Digitale didactiek kunnen we in de 'algemene info module' extra info opnemen omtrent de communicatie zodat cursisten hier op de hoogte van zijn. Ook feedbackmomenten per hoofdstuk kunnen aangekondigd worden in het begin van elk leerpad in de 'info module leerpad'.

L5 - Cursisten krijgen feedback over hun prestaties binnen de cursussen.

Cursisten krijgen feedback over hun prestaties aan de hand van de leerdoelen, dit maakt deel uit van ons puntenloos evaluatiebeleid. [klopt dit?] De lesgevers volgden onze interne nascholing rond digitale didactiek, een traject dat steeds verder aangevuld wordt, onder andere met tips rond adequate feedback.

L6 - Cursisten krijgen ondersteuning bij het ontwikkelen van onderzoeks- en informatievaardigheden.

Ons centrum zet in op op informatie- en onderzoeksvaardigheden bij leerkracht én cursist. Leerkrachten dienen worden gestimuleerd om praktijkonderzoek uit te voeren en cursisten dienen meer onderzoeksgelateerde leeractiviteiten te krijgen. We kunnen werken aan een bouwsteen onderzoeksvaardigheden in Digitale Didactiek. Er is reeds materiaal ter beschikking vanuit ICT 'Efficiënt zoeken' en informatie omtrent GDPR. Daarnaast is er ook materiaal ter beschikking rond bronvermelding. We kunnen dit aanbieden aan de hand van een open cursus in Canvas waar elke cursist en leerkracht toegang tot zal hebben.

We houden de vinger aan de pols omtrent ontwikkelingen rond onderzoeks- en informatievaardigheden op digitaal vlak. Zo boden we afgelopen schooljaar ook intern workshops aan rond het gebruik van ChatGPT, om lesgevers de mogelijkheden te leren kennen van de ChatGPT en hen te inspireren om hier samen met de cursisten mee aan de slag te gaan.

L7 – De leeractiviteiten bevorderen de actieve betrokkenheid van cursisten.

De motivatie van de cursisten ligt naar aanvoelen van de lesgevers hoger in het blended traject doordat cursisten de studietijd beter in hun eigen agenda kunnen inplannen. Lesgevers doen het mogelijke om hun cursisten op te volgen en te betrekken. Zoals aangehaald bij L2 'Cursisten beschikken over interactiemogelijkheden met onderwijzend personeel en andere cursisten', is er ruimte voor groei in het aanmoedigen van cursisten om het discussieforum binnen Canvas optimaal te benutten.

L8 - De evaluatie is zo ontworpen dat de geleidelijke opbouw van competenties ontwikkeld wordt.

Borgen in onze organisatie.

L 9 – Het werk van cursisten is onderworpen aan bepaalde tijdschema's en deadlines.

Het verschil tussen lestijd en studietijd kan duidelijker gemaakt worden aan cursisten zodat ze hun leertraject correct kunnen inschatten. In de cursus digitale didactiek stellen we voor om in het begin van elk leerpad een tijdsduur op te nemen. De effectiviteit ervan is echter afhankelijk van de doelgroep. Het instellen van vereisten kan ook helpen om de cursist zicht te laten krijgen op de studievoortgang. Aan de hand van groene vinkjes zien ze hoe ver te zitten in een leerpad [doen we hier al iets mee?].

L10 – Cursussen zijn ontworpen om de diverse leerstijlen en de bekwaamheden van cursisten te ondersteunen.

De cursusdocumentatie kan aangevuld worden met info over ondersteuningsvoorzieningen (leerbegeleiding, taalondersteuning, open leercentrum, evaluatiemodaliteiten, zorgmaatregelen,...). Momenteel werken we hier aan doordat de contactgegevens van de trajectbegeleider dient weergegeven te worden bij de knop 'Praktisch' uit de template. In de cursus Digitale didactiek verwijzen we naar een 'algemene info module' waar nog eens verwezen wordt naar deze pagina zodat het zeker in het oog springt voor cursisten. Ook promoten we de vertaler van Microsoft, het is een aanrader om te integreren ter ondersteuning (insluitende lezer in Canvascursus). Vanuit de werkgroep diversiteit komen ook initiatieven om dit proces te verbeteren; onder andere kan een open cursus ter beschikking gesteld worden met tips rond 'Klare Taal', lay-out van pagina's, ...

Vanuit de cursus Digitale didactiek promoten we ook het samenwerken aan leerpaden, zodat een team van lesgevers lesmateriaal uitwerken, testen en feedback geven. We kunnen deze 'teacher design teams' misschien nog extra in de kijker zetten. Daarnaast kan je binnen een Canvascursus een collega een rol toekennen als 'waarnemer' om feedback te voorzien.